

Vänsterpartiet

1. Vilka förslag har ni för att säkerställa att alla kvinnor och flickor ska kunna känna sig trygga i det offentliga rummet och slippa hot om våld och våld?

Alla ska kunna känna sig trygga i det offentliga rummet och kunna leva sina liv utan att begränsas av våld eller rädslan för att utsättas för våld. Det sexualiserade våldet som kvinnor utsätts för är ett av de yttersta uttrycken för att vi lever i ett ojämställt samhälle och är direkt eller indirekt en del av alla kvinnors vardag som leder till otrygghet och inskränkningar av kvinnors frihet. Vänsterpartiet arbetar hela tiden för att utmana och patriarkatet och förändra de rådande maktstrukturerna i samhället. Några av de konkreta förslag vi har för att öka flickors och kvinnors trygghet i det offentliga rummet och förhindra våld är bl.a. att ta fram en nationell strategi mot våldtäkt och sexuellt våld, att det tillsätts en haverikommission som utreder varje fall där en kvinna dödas av en närstående man i syfte att förhindra att liknande händelser sker, att det införs feministiskt självförsvar i skolan, att sex- och samlevnadsundervisningen förbättras, att sexistisk reklam förbjuds, att det införs en samtyckeslagstiftning och att information och kunskap om den sprids för att bidra till att skapa en samtyckeskultur. Feministiska perspektiv måste finnas med i utformningen av våra städer och offentliga rum. Likaså tycker vi forskning och utveckling och spridning av kunskap och information om sexualiserat våld är mycket viktigt - där har vi stora förhoppningar om att den nyinrättade jämställdhetsmyndigheten kommer att fylla en viktig funktion.

---

2. Vilka insatser vill ni se för att bekämpa prostitution och människohandel?

Vi vill att sexköpslagen ska stärkas, att det ska inrättas av ett nationellt resurscentrum mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål, att Sverige ska verka för en intensifierad kamp inom EU mot människohandel, att Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska feministiska profil stärks genom bl.a. ett tydligare genusperspektiv vid internationella insatser, att fler åtgärder vidtas nationellt och internationellt för att skydda och stödja offren för människohandeln och att den som utsätts för människohandel för sexuella ändamål ska beviljas flyktingstatus och uppehållstillstånd med stöd av Genèvekonventionen.

All prostitution är beroende av efterfrågan. Det är främst mäns efterfrågan på sexuella tjänster från kvinnor som stimulerar och upprätthåller prostitutionen. Framtidens sexköpare finns bland dagens unga män och pojkar. För att minska prostitution och människohandel för sexuella ändamål är det därför av yttersta vikt att arbeta förebyggande med att förändra mäns och pojkars syn på kvinnor och hbtq-personer. Vi har därför bl.a. lagt förslag på förstärkningar som rör sex och samlevnadsundervisningen i skolan samt att genuskunskap och frågor om sex och samlevnad blir en obligatorisk del på exempelvis lärarutbildningen.

---

3. Vilka insatser vill ni se för att få ett slut på barnäktenskap?

Vänsterpartiet anser inte att vi kan ha en lagstiftning som bland annat innebär att vissa barn undantas det skydd som alla barn har rätt till. Sverige har en liberal reglering vad det gäller erkännande av äktenskap som ingåtts enligt utländsk rätt. Det tycker vi är bra. Huvudregeln är att äktenskap som ingåtts utomlands gäller om det är giltigt i den stat där det ingicks. Fram till 2004 erkändes i princip alla utländska äktenskap utan undantag. För att förhindra att personer med stark anknytning till Sverige kringgick de svenska äktenskapshindren genom att gifta sig utomlands och få äktenskapet erkänt i Sverige infördes då en undantagsbestämmelse. Den innebär att utländska äktenskap inte erkänns om det finns äktenskapshinder enligt svensk lag när äktenskapet ingicks och minst en av parterna var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige.

År 2014 skärpte riksdagen denna undantagsmöjlighet genom att besluta att barnäktenskap, tvångsäktenskap och även fullmaktsäktenskap endast kan erkännas om det finns synnerliga skäl. Vad dessa synnerliga skäl exakt består i är dock oklart. Även om denna skärpning var ett steg i rätt riktning och innebär en än mer restriktiv hållning vad det gäller att erkänna tvångsäktenskap, barnäktenskap och fullmaktsäktenskap jämfört med hur det var tidigare, så är det alltså ändå fortfarande möjligt att erkänna sådana äktenskap i Sverige. Vänsterpartiet var det enda riksdagspartiet som helt ville ta bort denna undantagsmöjlighet när riksdagen röstade om frågan 2014. Vi står fortfarande fast vid detta ställningstagande.

Utöver vad som angetts ovan om lagstiftningsdelen kring barnäktenskap så finns det även ett behov av nationella riktlinjer för hur svenska myndigheter ska agera när unga gifts bort utanför landets gränser. Vänsterpartiet har därför föreslagit att regeringen ska ge lämplig myndighet i uppdrag att ta fram sådana riktlinjer. Vidare behöver vi på olika sätt arbeta både nationellt och internationellt för att stärka barns, framförallt flickors, rättigheter och vidta olika förebyggande åtgärder för att minska antalet barnäktenskap

---

4. Vad vill ni göra för att se till att alla kvinnor i alla delar av landet får en trygg och säker förlossningsvård av god kvalitet?

Den svenska förlossningsvården är fantastisk på många sätt. Men det är alarmerande att det blir allt vanligare med rapporter från barnmorskor runt om i landet som menar att de inte längre kan sköta sina jobb, att de oroar sig för patientsäkerheten och att de inte orkar arbeta under de arbetsvillkor som råder. Varje kvinna har rätt att bli ordentligt omhändertagen när hon ska föda barn och ska inte behöva oroa sig över varken platsbrist eller brist på personal.

Vänsterpartiet ser att det krävs långsiktigt arbete för att komma tillrätta med de problem som råder inom förlossningsvården. Därför har vi i budgetförhandlingar med regeringen kommit överens om en riktad satsning för att förstärka förlossningsvården. Satsningen är på 400 miljoner kronor årligen till och med 2019. Dessutom satsar vi tillsammans med regeringen 2 miljarder per år för att förbättra arbetsvillkoren för de anställda så att människor ska vilja utbilda sig till barnmorskor och vilja stanna i yrket.

---

5. Utrikes födda kvinnor är en grupp som ofta har sämre hälsa och får sämre vård– vad vill ni göra för att motverka detta?

Under mandatperioden har Vänsterpartiet förhandlat fram flera viktiga miljarder och reformer inom sjukvården, totalt 4,7 miljarder kronor. Vänsterpartiet vill ha en sjukvård som jobbar förebyggande och hälsofrämjande och utgår från en social helhetssyn. Vården ska aktivt samarbeta med andra samhällsaktörer för minskade klassklyftor när det gäller hälsa. Det finns stora skillnader i både hälsa och tillgång till vård i Sverige. De skillnader i hälsa som finns hos befolkningen avspeglas även i vilken vård man får. För Vänsterpartiet är frågan om jämlik hälsa och vård överordnad. Den ojämlikhet som finns i vården i dag är inte acceptabel. Det finns både regionala skillnader och socioekonomiska, köns- och åldersmässiga skillnader som är helt omotiverade. Var man än bor i landet och oavsett sociala faktorer ska det finnas förutsättningar för en bra och likvärdig vård. Det är en av anledningarna till att vi har förhandlat fram tio årliga vänstermiljarder som ska gå till kommuner och landsting för att göra det möjligt att erbjuda vård efter behov.

---

6. Trots att Sverige har en lag mot könsstympning har ingen dömts. Vilka är era förslag för att förebygga könsstympning och se till att förövare döms?

Könsstympning är ett grovt brott mot flickors och kvinnors rättigheter och trots att kvinnlig könsstympning är förbjuden i många länder i världen har det visat sig vara svårt att stoppa sedvänjan. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att arbeta förebyggande såväl nationellt och internationellt för att minska antalet flickor och kvinnor som könsstympas. För dem som redan utsatts är det av stor vikt att de får relevant stöd, hjälp och vård för de problem som könsstympningen kan orsaka. Inom vården finns ett behov av ökad kunskap kring dessa frågor. Behovet av nationella insatser för att nå könsstympade inom vården bör utredas. Det behövs även ökad kunskap på området inom rättsväsendet. Det finns de som anser att högre straffsatser skulle kunna leda till ett minskat antal könsstympningar men vi tror att det är fel väg att gå och tvärtom kan riskera att leda till ett ökat mörkertal och färre personer som vågar vända sig till vården för att få hjälp med de problem som stympningen orsakar.

---

7. Hur vill ni öka kvaliteten och jämställdheten i skolan i socioekonomiskt svaga områden?

Skolans metoo-upprop #tystiklassen och #räckupphanden har synliggjort att det finns ett generellt problem med jämställdhet i alla skolor. Därför har vi bland annat drivit krav på en omfattande satsning på kompetensutveckling av lärarna som undervisar om sex- och samlevnad. Skolinspektionen har pekat på brister som att undervisningen idag sällan är

kopplad till skolans värdegrundsarbete där frågor om normer, könsroller, sexualitet och identitet ska ingå. Det största problemet för just skolorna i socioekonomiskt svaga områden är att de har färre utbildade lärare än skolor i andra områden. Där är det viktigt att jobba med att det blir mer attraktivt för lärare att söka sig dit genom högre personaltäthet, bättre löner och en rimlig arbetsmiljö. Utbildade och legitimerade lärare är en förutsättning för en kvalitativ utbildning.

---

8. I kölvattnet av #metoo, vilka är era viktigaste förslag för att minska sexuella trakasserier och övergrepp i arbetslivet?

För det första vill vi ge Arbetsmiljöverket i uppdrag att dels utbilda chefer och skyddsombud i hur vi får ett arbetsliv fritt från sexuella trakasserier och övergrepp, dels genomföra ett tillsynsprojekt med fokus på hur arbetsgivarna förebygger, hanterar och motverkar sexuella trakasserier i arbetslivet. För det andra vill vi stärka skyddsombudens roll genom att tilldela dem mer resurser. För det tredje vill vi minska de otrygga anställningarna på arbetsmarknaden genom att bl.a. avskaffa allmän visstidsanställning i LAS.

---

9. Vilka strategier har ert parti för att säkerställa en jämställd representation av kvinnor och män inom partiet, i beslutsfattande organ, på valbara listor med mera?

Vänsterpartiet har under lång tid arbetat medvetet och metodiskt för att få en jämställd representation i vårt parti. I våra stadgar anges att kvinnor ska vara representerade i alla valda organ och på förtroendeposter med minst 50%, vilket bl.a. innebär att vi på våra valsedlar har en kvinna på minst varannan plats.

---

10. Utrikes födda kvinnor är underrepresenterade i politiskt beslutsfattande och bara 3 % av ledamöterna i riksdagen är kvinnor med utrikes bakgrund. Har ert parti en strategi för att spegla befolkningen och öka representationen av utrikes födda kvinnor?

Vi arbetar aktivt för att mångfalden av människor i vårt parti ska speglas i vilka som representerar oss i olika organ och valda församlingar. Vi har dock ingen stadgefäst regel som reglerar detta.

---

11. Vilka är era förslag för att kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, t.ex. nyanlända kvinnor, ska komma i arbete och nå ekonomisk självständighet?

Vi vill satsa mer på olika former av utbildning för att rusta dem för dagens och morgondagens arbetsmarknad. Vi vill dessutom göra stora investeringar i utbyggd välfärd, fler bostäder och klimatomställning vilket ger många arbetstillfällen, däribland för denna målgrupp. Vi vill även förbättra Arbetsförmedlingens arbete med personer som står långt från arbetsmarknaden. Individens erfarenheter, kunskap och kompetens ska tas tillvara och utbildningssatsningar ska individanpassas.

---

12. Vilka förslag har ni för att minska inkomstskillnaden mellan kvinnor och män?

För det första vill vi förändra Medlingsinstitutets uppdrag så att lönerna i de kvinnodominerade branscherna kan öka i en snabbare takt än i de mansdominerade. För det andra vill vi förbättra arbetsvillkoren inom de kvinnodominerade yrkena där deltidsarbete och otrygga anställningar är vanligt förekommande. Heltid ska vara en rättighet, deltid en möjlighet. Tillsvidareanställning ska vara norm på arbetsmarknaden. För det tredje vill vi bygga ut barn- och äldreomsorgen så att kvinnor, som ofta tar huvudansvar för det obetalda omsorgsarbetet, inte tvingas att gå ner i arbetstid. För det fjärde vill vi individualisera föräldraförsäkringen. Ett jämställt föräldraskap med delat ansvar för barnen bidrar till att minska inkomstskillnaden mellan kvinnor och män. För det femte vill vi förändra pensionssystemet så att det inte, som idag, cementerar den ekonomiska orättvisan mellan kvinnor och män.

---

13. Vilka satsningar vill ni göra för att komma åt den ojämställda fördelningen av obetalt arbete?

En huvudorsak till den ojämställda fördelningen av obetalt arbete i hemmet är dagens ojämställda föräldraförsäkring. Idag tar kvinnorna ut en majoritet av föräldrapenningen. Det ojämställda uttaget leder bland annat till att kvinnor tar ett större ansvar för hushållet och det obetalda arbetet i hemmet. För att förändra detta vill vi individualisera föräldraförsäkringen. Vi vill även genomföra en generell arbetstidsförkortning vilket bland annat ger bättre förutsättningar för en mer jämställd fördelning av det obetalda hemarbetet.

---

14. Hur ställer ni er till det ojämställda uttaget av föräldraförsäkringen? Vill ni åtgärda det och i så fall hur?

Idag tar mammorna ut tre fjärdedelar av dagarna i föräldraförsäkringen. Under småbarnsåren är kvinnors andel av uttaget ännu större – 90 procent under det första året. Det ojämställda uttaget av föräldrapenning påverkar kvinnors arbetsvillkor, löner, hälsa och pension på ett negativt sätt. Ett mer jämställt uttag skulle göra att kvinnors inkomster och hälsa ökar och att män tar större ansvar för hem och barn. Kontakten mellan pappor och barn blir bättre om föräldrapenningdagarna har delats mer lika mellan föräldrarna.

Vänsterpartiet vill ändra lagen så att föräldrar delar lika på dagarna i föräldraförsäkringen. Tillsammans med regeringen har vi drivit igenom ytterligare en pappamånad 2016. En ny utredning föreslår att ytterligare två månader ska bli vikta för respektive förälder. Det är viktiga steg på vägen mot ett helt jämställt uttag av föräldrapenning.

---

15. Tycker ni att fler kvinnor och flickor på flykt ska kunna få skydd i Sverige? Vill ni återinföra möjligheten att komma till Sverige som anhöriginvandrare?

Ja, möjligheterna att få asyl i Sverige är anpassade för män. Undersökningar visar att kvinnors speciella asylskäl inte beaktas tillräckligt. Flyktvägen till Europa och Sverige är farlig och kantad av stor utsatthet, särskilt för kvinnor. Rapporterna är många om sexuella trakasserier, övergrepp och hur kvinnor erbjuds tjänster från poliser och smugglare i utbyte mot sex .

Idag är möjligheterna till familjeåterförening kraftigt begränsade. Kvinnor och barn tvingas nu ut i osäkra båtar på Medelhavet istället för att få komma hit på ett tryggt och lagligt sätt. Att få bo ihop med sin familj är en mänsklig rättighet som har starkt skydd i internationella konventioner. Vänsterpartiet vill se en utvidgning av rätten till familjeåterförening. De tillfälliga uppehållstillstånden gör att den enda vägen till permanent uppehållstillstånd blir att få ett fast arbete, samtidigt som vi vet att nyanlända kvinnor har svårare att få jobb än män.

---

16. Barnmorskebristen i landet är akut och kvinnors otrygghet och rädsla inför förlossning ökar. Om ni bildar regering, kommer ni att satsa resurser för att öka bemanningen inom förlossningsvården? Ja/Nej

a. Om ja: hur mycket ska ni satsa, hur många fler barnmorskor kan vi förvänta oss?

b. Om nej: hur vill ni istället bemöta situationen inom förlossningsvården och se till att bemanningen stärks?

Ja.

Att ha tillgång till personal med rätt kompetens i hela landet är helt centralt för en jämlik hälso- och sjukvård. Vården måste vara organiserad och bemannad för att kunna möta alla de behov som finns. Inom förlossningsvården är det brist på både barnmorskor och undersköterskor. Antalet barnmorskor som närmar sig pensionsåldern är dessutom oroväckande högt. Det handlar om utbildning men det handlar också om arbetsmiljön för de som arbetar inom förlossningsvården. Vänsterpartiet menar att det krävs ett helhetsgrepp för att trygga sjukvårdens personalförsörjning i hela landet både i närtid och i framtiden i form av en långsiktig kompetensförsörjningsplan som analyserar situationen och kommer med konkreta förslag på kort och lång sikt. Denna bör tas fram i samarbete med landets främsta experter på området. Vänsterpartiet har i budgetförhandlingarna med regeringen förhandlat fram 2 miljarder per år som ska gå till att förbättra arbetsvillkoren för vårdanställda. Satsningen är tänkt att bli permanent. Satsningen innebär att de 2 miljarderna fördelas ut till landstingen för att de ska kunna förbättra personalsituationen, se över arbetsvillkor, erbjuda kompetensutveckling, öka bemanningen och utveckla arbetssätt för att vårdpersonal ska vilja – och orka – arbeta kvar.

---

17. Sverige har ingen lag mot könsdiskriminerande reklam och det nuvarande systemet med självreglering (Reklamombudsmannen) är tandlöst. Kommer ni att föreslå en lag mot könsdiskriminerande reklam?

Ja, Vänsterpartiet motionerade om detta i riksdagen så sent som i höstas

a. Om ja: när kan vi förvänta oss att en lag införs?

Det krävs idag att fler partier ställer sig bakom kravet på en sådan lag. Därför är det viktigt att det fortsatt finns ett högt tryck utifrån om behovet av ett förbud mot könsdiskriminerande reklam.

---

18. Regeringen har meddelat att surrogatmödraskap inte ska tillåtas i svensk sjukvård. Ett stort problem är dock att svenskar ingår kommersiella surrogatmödraskap i utlandet. Är ni för ett lagförslag om att förbjuda alla former av surrogatarrangemang? Ja/Nej

a. Om ja: när kan vi förvänta oss ett lagförslag?

b. Om nej: vilka andra åtgärder vill ni se för att minska antalet svenskar som ingår internationella surrogatarrangemang?

Vänsterpartiet är emot att tillåta surrogatmödraskap eftersom vi ser det som människohandel. Det handlar om rätten till en annan kvinnas kropp. Vi tror att även om surrogatmödraskap utan ekonomisk ersättning skulle införas så är risken för påtryckningar, och en svart marknad där pengar eller saker ges vid sidan om stor. Det går också att problematisera kring vilka kvinnor det är som kommer att upplåta sin kropp för detta ändamål. Alla typer av surrogatarrangemang bör därför vara förbjudna i Sverige.